Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 30 Montgomery St Jersey City, N J 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 121. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 30-го ЧЕРВНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, JUNE 30, 1982 No. 121. VOL. LXXXIX

ВІДБУЛАСЯ КОНВЕНЦІЯ УБСОЮЗУ — ІВАНА ОЛЕКСИНА ПЕРЕОБРАНО НА ГОЛОВУ

Головний предсідник УНС д-р Іван Флис і голова УБС Іван Олексин під час конвенційного бенкету.

Ґлен Спей, Н.Й. — Тут на оселі УБСоюзу „Верховина" відбулася, в днях від 21-го до 25-го червня 1982 року, двадцята Конвенція Українського Братського Союзу, в якій взяло участь 128 управнених до голосування осіб, делегатів і членів головного Уряду.

Конвенція розпочалася в понеділок 21-го червня ц.р. словом уступаючого голови Івана Олексина. Після молитви, що її провів о. Богдан Сеньцьо і відспіванням національних гимнів, обрано Президію Конвенції в складі: інж. Петра Родака - предсідника, заступників Дмитра Ткачука і Йосифа Андрюса та секретарів Василя Карпенка і Олексія Пошиваника. Обрано також окремі комісії - виборчу, прохань і скарг, пресову, резолюційну та фінансову.

У дальшому прийнятому порядку нарад в понеділок і вівторок члени Виконавчого Комітету, Головної Ради і Контрольної Комісії, як також редактори видань УБСоюзу, дали свої додаткові до письмових звіти з діяльности за останню каденцію. Після обширної та оживленої дискусії та вияснення різних справ уділено уступаючому проводові пбсолюторію.

В середу 23-го червня відбувся увечорі великий бенкет, яким проводив Едвард Попіль, фінасовий секретар УБС. На бенкеті виступили з устними привітами: д-р Іван Флис, головний предсідник УНСоюзу, о. шамб. Степан Чомко, головний предсідник СУК „Провидіння" і Дмитро Григорчук, президент ЦУКА. У бенкеті взяла участь велика делегація УНСоюзу під проводом головного предсідника а це: головний секретар Володимир Сохан, головний касир Уляна Дячук, головний організатор Василь Оріховський, головний редактор „Свободи" Зенон Снилик, редактор „Українського Тижневика" Рома Сохан-Гадзевич і новообраний головний радний УНСоюзу Володимир Квас.

Промова головного предсідника УНСоюзу д-ра Івана Флиса, у якій він ще-раз підкреслював потребу злуки обидвох союзів, як рівних партнерів, учасники бенкету прийняли теплими оплесками.

Двадцята Конвенція Українського Братського Союзу закінчилася згідно а пляном в п'ятницю, 25-го червня, виборами Головного Уряду. Переобрано головою Івана Олексина. Заступниками голови обрано Володимира Стека і Ярослава Пронька, а заступником голови на Канаду Петра Родака.

Роман Ричок головним секретарем, Едвард Попіль - фінансовий секретар і Йосиф Харина - заступник фінансового секретаря. Члени Контрольної Комісії: Дмитро Корбутяк, Павло Коновал, Роман Данилюк, Володимир Дмитренко і Володимир Маік. Головні радні: Володимир Леськів, Михайло Мохнач, Василь Іванців, Микола Перепічка, Михайло Цар, Віра Гаркуша, Микола Бойчук, Ярослав Ганкевич, Зенон Комоницький, Анатоль Фалько, Олександер Скоцень і Анатоль Білоцерківський.

Внесок, уповноважити Виконавчий Комітет УБСоюзу продовжувати переговори з УНСоюзом про об'єднання, прийнято на Конвенції одноголосно.

ДЕМОКРАТИ ЗАСУДЖУЮТЬ ПОЛІТИКУ РЕҐЕНА

Філядельфія, Па. — Конференція Демократичної партії, у якій взяли участь 897 делеґатів, закінчила свої триденні наради в неділю, 27-го червня ц.р., пристрасно атакуючи політику президента Реґена і оплескуючи ентузіястично сенатора Едварда Кеннеді і колишнього віцепрезидента Волтера Ф. Мондейла, двох здекларованих демократичних кандидатів на президента Америки в 1984 році.

У довгій листі резолюцій демократи одобрили „замороження" атомових зброєнь на сучасному рівні, апробовували ізраїльську інвазію Ливану, скритикували економічну політику Реґена, головно його високі відсотки за банкові позики, скритикували зменшення податків, запропонували конституційну поправку про рівні права тощо.

У т.зв. „Заявах про становища" („позішен пейперс") демократична конференція порушила такі справи, як: закордонна політика і контроля заробітних платень, нова політика податків, публічні роботи, збалянсований бюджет, інвестиція в людях (використовування людини, не тільки машин), енерґетика і довкілля (загроза токсичних хемікалій), права громадян і особиста безпека людини, рільнича Америка і харчі, та спроби „поправити" урядову систему тощо.

В загальному на конференції атмосфера була надзвичайно живою і піднесеною, бо делеґати дискутували над такими актуальними справами — як соціяльне забезпечення, безробіття, зростаюче бажання до „замороження" атомових зброєнь, та невдачі у Білому Домі — все це давало надію майбутнім кандидатам на президента в 1984 році на більші успіхи Демократичної партії та у конґресових виборах цього року, як і у виборах на президента за два роки.

Ізраїль погодився на евакуацію ПВО з Ливану до Сирії

Бейрут, Ливан. — Під час дводенного „завішення зброї" під оточеним ізраїльськими військами Бейрутом, ізраїльські літаки розкинули тисячі летючок, закликаючи цивільне населення ливанської столиці до евакуації. Рівночасно, ізраїльський уряд запропонував новий плян перемир'я, згідно з яким члени Палестинської Визвольної Організації (ПВО) повинні скласти зброю ливанським збройним силам, після чого вони дістануть дозвіл на свобідну евакуацію з Ливану. Урядові кола Ливану повідомляють, що провідники ПВО є схильні скласти свою зброю на руки ливанської армії і виїхати з Бейруту, по можливоті морським шляхом. У засаді — це прийняття ізраїльських пропозицій.

В заміну — палестинці домагаються вицофання ізраїльських збройних сил на кілька миль від Бейруту, щоб тим забезпечити свобідну евакуацію палестинців, яких має бути понад 5,000 в Бейруті.

Умови перемир'я випрацювали представники ПВО і ливанські міністри, включно з прем'єр-міністром Шафік аль-Ваззаном, який зрезиґнував після прийняття умов перемир'я.

Ці самі офіційні чинники повідомили, що евакуація членів ПВО морем буде безпечнішою, тому, що суґероване ізраїльськими чинниками шосе між Бейрутом і Дамаском проходить через територію, яка є під контролем ізраїльських збройних сил і ливанської християнської міліції, ворожо наставленої до палестинців.

Одначе, однією із серйозних точок, що тоїть на перешкоді до перемир'я, має бути домагання палестинців частинного вицофання ізраїльських збройних частин з-під Бейруту, домагання, яке Ізраїль вже раз відкинув. Правдоподібно, Ізраїль хоче і в дальшому затримати „залізний перстень" збройних сил навколо Бейруту, як засіб натиску на палестинців.

Досі невідомо куди палестинці схочуть перенестися, хоч Сирію і Єгипет згадувано як остаточні країни їхнього приїзду. Єгипетський президент Госні Мубарак публічно заявив, що він прийме палестинців як членів політичного руху, а не як членів партизанської армії.

В ЖЕНЕВІ РОЗПОЧАЛИСЬ АМЕРИКАНСЬКО-СОВЄТСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ

Женева, Швайцарія. — З'єднані Стейти Америки і Совєтського Союзу розпочали у вівторок, 29-го червня ц.р., довго очікувані переговори про обмеження стратегічної нуклеарної зброї, зокрема міжконтинентальних ракет. Не зважаючи на загальний оптимізм, який панує в урядових колах Вашінґтону, вигляди на яку-небудь домовленість під теперішню пору є дуже мінімальні у зв'язку із загальною напруженою ситуацією у світі і засудом комуно-московського імперіялізму президентом Роналдом Реґеном на форумі Генеральної Сесії Об'єднаних Націй.

Поінформовані особи у Вашінґтоні кажуть, що президент Реґен не вдовольняється ранішими домовленостями між ЗСА і СССР і взагалі не бере під увагу випрацюваного ранішою демократичною адміністрацією договору САЛТ II, який ніколи не був затверджений Сенатому з огляду на його контроверсійність. Президент домагатиметься почерез репрезентантів американського Уряду значного скорочення совєтської нуклеарної зброї, напродукованої у періоді політики детанту. Москва натомість бажає вести переговори на базі стану з 1979 року, потвердженого тоді американською стороною під час відомої зустрічі Джіммі Картера з Леонідом Брежнєвим у Відні.

Політичні спостерігачі кажуть, що між президентом Реґеном і Пентаґоном, а зглядно секретарем Департаменту оборони Каспаром Вайнберґером, існують деякі різниці думок щодо тактики переговорів у Женеві і вимог до Совєтського Союзу. Ці різниці виразно було видно під час виміни думок на спеціяльному засіданні Крайової Ради Безпеки, яке відбулося у минулу п'ятницю, 25-го червня. Опісля ці різниці поглядів були дещо вигладжені і американські представники в Женеві отримали виразні, вже узгіднені, інструкції. ЗСА домагатимуться для обох сторін скорочення міжконтинентальних нуклеарних ракет до числа 850 з дотеперішніх 2,350 у СССР і 1,700 в ЗСА. Очевидно, у процесі переговорів можуть наступити інші комплікації, — кажуть спостерігачі, — але Адміністрація Р. Реґена є готова усувати всякі непорозуміння на шляху переговорів, бо, нема де правди діти, очі світу звернені на ці переговори в очікуванні загального роззброєння.

Американські робітники, симпатики „Солідарности", виграли

Вешінґтон. — Зорганізоване робітництво дістало перемогу у Верховному Суді, коли тут ухвалено було в четвер, 24-го червня, що федеральні суди не можуть заборонити страйк, який розпічне робітництво з політичних причин. Досі федеральні суди не мали права спиняти робітничих страйків, коли йшла переправа поміж зорганізованим робітництвом і працедавцями. На сторожі інтересів робітництва в цьому випадку був закон з 1932 року Норріса — Ла Ґвардії, що охороняв інтереси юній проти працедавців. Але тепер виявилася інша причина для страйків: бойкот робітництва, наприклад, проти совєтів і совєтських кораблів, коли робітники-вантажники кораблів (в конкретному тут випадку — на Флориді), відмовилися навантажувати хемічним добривом кораблі для достави цих хемікалій до СССР з мотивів протесту проти втручання СССР до дій польської вільної профспілки „Солідарність" півтора роки тому. Цей випадок політичного страйку-бойкоту не підпадав під категорію страйків, що їх охоплює охороною згаданий закон Норріса Ла-Ґвардії, і власники хемічного добрива та інші, що їхній бизнес був попсований робітниками через симпатії до „Солідарности", судили страйкарів і їхні юнії за нанесену матеріяльну шкоду, домагаючись дістати відшкодування від юній. Рішенням Верховного Суду тепер підтверджено зовсім ясно давнє право робітникам страйків і бойкотів з політичних причин.

ВІДБУЛАСЬ УСПІШНА ЗУСТІЧ З Е.АБРАМСОМ

Вашінґтон, (Х.С.). — У середу, 16-го червня ц.р., членки філядельфійського Комітету Оборони Національних і Людських Прав України мали зустріч з Елліотом Абрамсом, асистентом-секретарем уряду для людських прав і гуманітарних проблем.

Зустріч відбулася у Державному департаменті, в якому членки Комітету познайомили Е.Абрамса про свою працю та при тому порушили ряд справ зв'язаних і з питанням людських прав в Україні. Зокрема члени Комітету піднесли справу відкриття американського консуляту в Києві. Присутні на зустрічі членки Комітету поінформували Е.Абрамса про тиждень, присвячений українським національним і людським правам, що був запланований на час від 21-го до 25-го червня ц.р. та запросили його до участи у прийнятті.

Елліот Абрамс

Зустріч з Е. Абрамсом попередила розмова із Гю Саймоном, який займається проблемами Західньої та Східньої Европи.

На обидвох зустрічах були присутні членки Комітету: Уляна Мазуркевич, Христя Сеник, Одарка Турчеснюк і Христя Шуст. Е.Абрамс приобіцяв Комітетові свою допомогу та був помітно зацікавлений його працею.

Українці в Ню Джерзі демонстрували проти Патріярха Пімена

Пассейк, Н.Дж. Понад 450 демонстрантів, більшість з яких були українці, протестували у суботу, 26-го червня ц.р. приїзд сюди патріярха російської православної церкви Пімена для відслуження Служби Божої у місцевій російській православній церкві свв. Петра й Павла, — подає місцевий щоденник „Гералд Нюз" у числі з неділі, 27-го червня.

Демонстранти, що репрезентували місцевий Відділ УККА, прийшли з транспарантами з написами: „Пімен, ідьте додому!", „Тут немає місця для прислужника КҐБ!" й інші, щоб поінформувати американську громадську думку, що російський Патріярх Пімен, який приїхав на відвідини з Совєтського Союзу до ЗСА, толерував на протязі 60 років переслідування та нищення Української Православної та Католицької Церков в СССР.

Голова Відділу Берґен-Пассейк УККА адв. Кеннет Варьо заявив репортерам, що головною метою демонстрації протесту було довести до відома американської публічної опінії становище української громади у вільному світі щодо патріярха Пімена, як аґента совєтської влади, що його призначили на цей високий пост у Церкві „кола Політбюра".

Патріярх Пімен, який промовляв у четвер, 24-го червня, в Об'єднаних Націях про братство й мир, не є релігійною людиною, він — не речник миру у світі, і це він доказав, іґноруючи жорстокі злодіяння совєтської влади — переслідування Католицької та Православної Церков в СССР, інвазію на Чехо-Словаччину, Мадярщину, Афганістан, втручання у внутрішні справи Польщі, ув'язнення й засилання у концентраційні табори політичних дисидентів тощо.

Під час цієї демонстрації, що відбулася на площі для стоянки автомобілів напроти церкви свв. Петра й Павла та Третій вулиці, голова парохії цієї церкви офіційно привітав патріярха Пімена хлібом і сіллю. Він відмовився коментувати демонстрацію протесту, сказавши лише, що привітання патріярха виходить „від сердець усіх парафіян церкви". Серед інших представників цієї парафії зроблено заяву, що „продовження релігійних традицій є важливіше ніж політичні протести"

В Елленвіллі відбудеться відзначення 40-річчя УПА

Елленвілл, Н.Й. — В суботу й неділю, 3-го і 4-го липня ц.р., у День Американської Незалежности, тут на Оселі Спілки Української Молоді Америки відбудеться перша фаза відзначення славної 40-ої річниці Української Повстанської Армії, яка під час і після Другої світової війни боролася проти брунатних німецьких фашистів і червоних комуно-московських імперіялістів, які поновно окупували українську землю.

В суботу, 3-го липня, о год. 5-ій по полудні, організатори - Крайовий Комітет для відзначення 40-річчя УПА під керівництвом голови Товариства Михайла Ковальчина - організують форум у якому братимуть участь: мґр Ярослав Рак, письменник Юрій Тис-Крохмалюк, д-р Роман Рахманний і Галина Діброва. Модератором форуму буде ред Ігнат Білинський.

В неділю, 4-го липня, святкування розпічнуться полевою архиєрейською Службою Божою, що її правитиме в сослуженні духовенства Владика Василь Лостен, єпископ стемфордської епархії о год. 10:30 рано. Після Богослужби буде церемонія покладення вінків під пам'ятником Героям. Програму відкриє М.Ковальчин, а святочну доповідь виголосить пор. Леф Футала, голова ГУ ООЧСУ і колишній старшина УПА. У мистецькій частині виступлять: Ансамбль бандуристів „Гомін" під керівництвом Володимира Юркевича і адміністрацією О.Напори; актори Евген і Володимир Курили; соліст Стефан Шкафаровський; духова оркестра Осередку СУМ з Монтреалю під диригентурою Юрка Кулицького, яка гратиме також під час апелю.

Організатори надіються, що у цих святкуваннях візьмуть участь численні громади східнього побережжя ЗСА.

У другій і третій фазі відзначування 40-річчя УПА відбудуться: зустріч з сенаторами і конгресменами в дні 21-го липня і ювілейний бенкет 2-го жовтня в рамцях З'їзду ГУ Товариства колишніх воїнів УПА.

Верховний Суд заборонив вимагати відшкодування від Президентів ЗСА

Вашінґтон. — Верховний Суд голосами 5 до 4, у четвер, 24-го червня, зарядив, що громадяни Америки, яким — на їх думку — „зроблено кривду" Президентом під час його президентства офіційними акціями, не можуть судити його і вимагати від нього через суд грошових чи інших відшкодувань. Це стосується всіх Президентів ЗСА, хоч сама судова справа, яку розглядали Верховні судді якраз тепер, торкалася справи колишнього президента Ричарда М. Ніксона і А. Ернста Фітцджеральда, колишнього бюджет-аналіста з американських повітряних сил, який позивав Ніксона за те, що через Президента і „конспірацію Білого Дому" він втратив працю, коли А.Ф.Фітцджеральд розкрив надмір фондів, витрачених на будову транспортового літака типу C5-A. Це виявлення не сподобалося, мовляв, Урядові, і А.Е.Фітцджералда було звільнено з праці.

Відтоді, коли прийшла на порядок дня проти Р.М.Ніксона ще й Вотерґейтська справа, було не тяжко і іншим позивати колишнього Президента, а навіть „модно". Не уникнув цієї спокуси і згаданий службовець авіяції, і йому навіть нижчі суди признали рацію і визнали Р.М.Ніксона „винним".

Проте колишній Президент вирішив боронитися і відкликався до апеляційних судів, що нарешті довело до цієї ухвали Верховного Суду, яка має велетенські імплікації. Скасувавши вирок нижчого суду у випадку Р.М.Ніксона, Верховний Суд оголосив правило, що „абсолютна Президентська недоторканість", є „функціонально умандатованим випадком (епізодом) президентського унікального уряду, що коріниться в конституційній традиції про розділення повноважень (влади) і підтриманий нашою історією".

В супровідному вирішенні, що йшло з згаданим головним щодо Президента, Верховний Суд голосами 8 до одного не погодився дати такий самий імунітет також найближчим Президентовим дорадникам. Але судді переписали закон про „пом'якшений імунітет", який стосується до більшости федеральних і стейтових урядовців, а це, властиво, дасть змогу судам легко відкидати позови проти згаданих урядовців ще перед самим судом.

В Америці

ПО КРАЙОВИХ ПАРКАХ І ЗАПОВІДНИКАХ В останньому часі збільшилося поголів'я диких оленів до такої міри, що їх кількість час від часу треба проріджувати. Так на одному острові у затоці біля Сан Франсіско в Каліфорнії розплодилися олені до понад 250 штук. Стріляти їх лісничим охоронцям — не дозволяло Товариство проти жорстокости до тварин (ASPCA); вислати на острів кілька кайотів, що є природними ворогами оленів, — це була б „кривава" розправа з тваринами, і ще сильніший протест від любителів тварин. Тому на цих оленів, за ціну 100,000 долярів, влаштовано облаву; їх половлено і вивезено на північ стейту і тут випущено. Щоправда, в той спосіб вдалося врятувати тільки 90 відсотків тварин, бо частина загинула, не акліматизувавшись на новому місці, — подав каліфорнійський департамент рибальства і мисливства.

ЦІНИ НА СПОЖИВЧІ ТОВАРИ ЗРОСЛИ В МІСЯЦІ травні на один відсоток, — подав Департамент праці, і тому Індекс споживчих цін, мабуть тимчасово, знову перейшов за одноцифрове число на двоцифрове для річної рати, даючи число 12 у проекції на цілий рік, якщо це травневе збільшення лишилося б сталим і на решту року. Ціни зросли переважно через бензину, бо тепер є більше запотребування на пальне в автах протягом літніх місяців, коли посилюється подорожування мотористів по шляхах ЗСА.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ, ПОЧУВАЮЧИ докори сумління за напад Ізраїля на Ливан і те спустошення, яке наступило в наслідок невпинного зливання країни вогнем і залізом з боку Ізраїля, ухвалив на відбудову Ливану 50 мільйонів долярів для „наглої гуманітарної допомоги", — інформує газета „Ню Йорк Таймс" у числі з 24-го червня ц.р. Законодавці тут мали нагоду теж висловити своє обурення з приводу інвазії Ізраїля на Ливан. Ухвала в два з половиною рази більшої суми, ніж цього вимагала від Конґресу Адміністрація Реґена (він хотів тільки 20 мільйонів), оцінюється знавцями в Капітолі, як вияв незадоволення підтримкою Президента Америки для Менахема Беґіна, поведінкою якого обурені чимало американців. Ці законодавці висловлювалися, що „Можна і треба підтримувати Ізраїль, але це не значить, що треба підтримувати політику Менахема Беґіна", яку багато хто називає ароґантною і свавільною.

У світі

ПОНАД 3000 ПОЛЯКІВ ВІДЗНАЧИЛИ В ПОЗНАНІ 26-ту річницю заворушень, у яких загинуло 53 особи. Відзначення, на яке поляки мали офіційний дозвіл, було дуже спокійне і нечисленне в порівнянні з минулорічним, в якому взяло участь 150.000 осіб. Тим разом все відбувалося спокійно та скромно. Учасники кричали „Хай живе 'Солідарність' " і „Звільніть Леха Валенсу", але поза тим не було ніяких сутичок із поліцією, яка мала наказ стояти осторонь та лише обсервувати.

НА БУРХЛИВОМУ ЗАСІДАННІ МІНІСТРІВ арабських держав, що відбулося у Тунісі , вони не могли погодитися щодо становища до подій у Ливані чи евентуальної допомоги. Фарук Кадумі, голова політичного департаменту ПВО, зажадав негайних економічних санкцій у відношенні до ЗСА, як також вимагав вислання військ для допомоги партизанам у західньому Бейруті.

ВІКТОР П.М. КАРПОВ, ГОЛОВА СОВЄТСЬКОЇ делегації на переговори із ЗСА про нуклеарну зброю, приїхав до Женеви, де відбудуться розмови. Він заявив, що надіється, що переговори будуть конструктивні та доведуть до помітного зменшення збройного матеріялу по обидвох сторонах. Представником ЗСА на цих переговорих є — Едвард Л. Равні.

КОЛИШНІЙ ГУБЕРНАТОР ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ на Фальклияндських островах Рекс Гант повернувся на своє становище. Його усунули аргентинські війська в дні 3-го квітня ц.р. та заступили генералом М. Менендезом. Тепер ген. Р.Гант повернувся як цивільний губернатор, що свідчить про закінчення воєнного стану на Фальклияндських островах.

САЛЬВАДОРСЬКА АҐЕНЦІЯ, ЩО МАЛА займатися розподілом землі, погано виконує своє завдання, як це заявили урядові чинники, які її перевіряють. Вони ствердили при перевірці, що аґенція не може розраховуватися із грошової допомоги, яку отримала з американських джерел. Конкретно доказано, що 720,000 долярів видано на „невластиві цілі". В січні 1981 року застрілено у Сан Сальвадорі голову цієї аґенції та двох американських дорадників. Підозрівають, що їх забито тому, що вони знали про надуживання і хотіли про них інформувати урядові чинники.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

[illegible] дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Гейґ — Шульц

Щоб сяк-так правильно коментувати якусь історичну подію — треба передусім знати факти. Найбільший клопіт усіх коментаторів несподіваної зміни на становищі державного секретаря ЗСА той, що покищо ніхто – за вийнятком найвужчого гуртка на державній верхівці — не знає насправжніх причин, чому Александер Гейґ несподівано зрікся свого становища в п'ятницю 25-го червня ц. р. і чому президент Роналд Реґен прийняв цю резиґнацію та негайно, щоб не було пустки на становищі керівника закордонної політики американської великодержави — призначив його наступника, Джорджа Шульца. До підкреслення великого знаку запиту причинилися і президент Реґен і сам Александер Гейґ. Реґен, інформуючи про зречення Гейґа і призначення Шульца акредитованих в Білому Домі журналістів згори застерігався, що не буде відповідати на будь-які запити. Знову ж Гейґ обмежився до дуже загальникового твердження, що в американській закордонній політиці позначився „відхил" від устійненої лінії. Який відхил, в якій справі — це покищо ані пресі ані широкому загалові американських громадян і союзників не відомо.

Тому одні твердять, що причиною зречення Гейґа була розбіжність думок між ним і Реґеном у справі інвазії Ізраїля до Ливану. Інші запевняють, що розбіжності поглядів між Гейґом та іншими державними чинниками настали під час британсько-арґентинської війни за Фальклʼяндські острови. Знову ж інші говорять про суперечки довкола рішення Західньої Німеччини і Франції спроваджувати зі Совєтського Союзу природний газ — використовуючи для цього руропроводи американської продукції. Можна з великою дозою вірогідности здогадуватися, що Александер Гейґ, чотиризірковий генерал, не мав тієї гнучкости і здатности, які потрібні, щоб лявірувати між Державним департаментом і Президентом, Конґресом, дорадником Президента для справ крайової безпеки і штабом Білого Дому. Вірогідно звучить здогад, що Гейґ не бажав собі втручання до справ закордонної політики будь-кого іншого, за вийнятком самого Президента, та що у випадку Гейґа повторилася відома правда, що кожна непересічна індивідуальність стягає проти себе інтриґи зависників.

Александер Гейґ був власне найбільшою поруч із Роналдом Реґеном індивідуальністю в Уряді Реґена, бо своїм іменем і своєю минувшиною, як недавній головний командант збройних сил НАТО відсував у тінь навіть віцепрезидента Джорджа Буша, людину з величезним державницьким і дипломатичним досвідом. І тому відхід Гейґа — це напевне втрата для теперішнього Уряду Реґена. Джордж Шульц — теж не новик в політиці. Хоч він мало відомий у широких колах американського суспільства, проте відомий у колах зорганізованого робітництва та торговельно-промислових і фінансових — адже він був секретарем праці за президента Ніксона і після того секретарем скарбу. Газети твердять, що Джордж Шульц мав і має особливо гарні взаємини з канцлером Західньої Німеччини Гельмутом Шмідтом, також за освітою економістом. Джордж Шульц — „каліфорнієць", як і Реґен, і давній близький приятель та співробітник Реґена, ще з часів, коли Реґен був губернатором Каліфорнії. Тому можна було вичитати твердження, що найпершим кандидатом на державного секретаря в Уряді Реґена був Шульц, а тільки згодом Реґен прихилився до кандидатури Гейґа.

Треба сподіватися, що новий державний секретар швидко з'ясує своїми ходами в різних актуальних справах міжнародної ситуації — чи дійсно прийде до якоїсь зміни становища ЗСА, чи в основі залишиться давня політика, існуюча також за Александра Гейґа. Проблема загрози від аґресивної імперіялістичної Москви існує далі. На Близькому Сході продовжується війна чи неспокійне перемир'я. Між Америкою і її европейськими союзниками немає ідилії. Відхід Гейґа ще створив острах в різних країнах, чи не прийде зміна у некористь даних країн. Стати державним секретарем у такому часі — незавидна роля. Але американська великодержава напевне переживе цю кризу і зміна осіб не матиме впливу на зміну ролі З'єднаних Стейтів ЗСА, як лідера вільного світу.

ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПРОВИНИ ЛАВОЮ ПРИСЯЖНИХ Джана Гінклі, мол., що вчинив замах на Президента і ще трьох осіб, 30-го березня 1981 року, включно з спричиненим постійним каліцтвом постреленого в голову пресового секретаря Президента Джеймса Брейді, викликало хвилю великого і загального обурення серед населення Америки, серед членів Адміністрації Р. Реґена і серед законодавців у Конґресі, де зростають голоси проти доведеного до ґротеску використовування „туманних" діягноз психіятрії для того, щоб найбільші злочинці могли уникати справедливої кари в судах, тільки на підставі зручного маніпулювання психіятрами необізнаних з „тонкощами психоаналізи" і психіятрії загально присяжних на суді, які тоді видають вирок — „невинний у злочині з огляду на божевілля". Після звільнення від вини цього замаховця на життя Президента, проти сучасної установки в американській юриспруденції висловилися сильно численні впливові державні мужі включно з генеральним прокуратором Вілліямом Френч Смитом. Це дає надію, що ревізія американського судівництва буде незабаром переведена, в Конґресі протягом літа буде ця тема також на порядку дня.

Іван Кедрин

ГРОМАДА НЕ ЛЮБИТЬ ДВОПОДІЛУ

Відомо, що представники 27-ох членських організацій Українського Конґресового Комітету в Америці, виходячи із залі засідань XIII Конґресу українців Америки один за одним заявляли, що вони не вирікаються свого членства в УККА, а тільки не візьмуть участи у виборі нових керівних органів тієї централі централь і не братимуть участи у дальшій її дії — на знак протесту проти способу зорганізування і ведення того конґресу. Створено Комітет за правопорядок в УККА і поведено переговори про мирне поладнання конфлікту. Переговори скінчилися невдачею, бо новий провід УККА, який опинився в руках одного середовища, став на принциповому становищі „леґальности" XIII Конґресу і вимагав визнання тієї „леґальности" опозицією. Проте йшлося не про леґальність чи нелеґальність і ще менше про ротаційну чи індивідуальну систему в Українському Конґресовому Комітеті, а про зберігання в громаді демократичної чи заведення в ній авторитарної системи. Йшлося про те, щоби керівники Визвольного Фронту, які спровокували сецесію 27-ми членських організацій УККА з XIII Конґресу, виреклися амбіції завести у громаді свій однопартійний провід та визнали плюралізм громади з послідовною потребою співпраці всіх існуючих в Америці українських людей, приналежних до різних політичних партій чи груп, але з'єднаних спільним українським державницьким „вірую". Коли ж провід названого середовища не захотів зійти із позицій, що їх зайняв на XIII Конґресі, опозиція зорганізована в Комітеті за правопорядок в УККА, рішила, що дальші переговори безцільні і що треба приступити до створення нової організації, яка охопила б власне зорганізований український демократичний світ. Придбано домівку в Українському Народному Домі в Ню Йорку, проголошено заклик до збірки фондів і заповіджено на жовтень цього року конґрес для заснування нової централі. Це не мав би бути другий Конґресовий Комітет, проте мала би бути централя, яка санкціонувала би двоподіл у громаді.

Такий стан існує на нинішній день і цей стан-недобрий. Бо громада не любить двоподілу, правильно відчуваючи, що він шкідливий для української справи. Очевидно для згоди і співпраці треба двох сторін. І коли тільки одна сторона хоче цієї згоди, а друга під згодою у громаді розуміє формулу „слухайте нас і буде згода", то згоди і співпраці силою завести не можна. Але треба призадуматися: чи краще для України і для нашої вільної громади в Америці мати дві централі, хоч би під іншими назвами і трохи зміненими текстами статутів, чи краще не мати ніякої централі, ніякої „парасолі" над існуючими установами й організаціями, або мати таку, яка сама себе здеґрадувала і яка не має поваги. Треба призадуматися, — чи нова централя здобуде собі в українській громаді і в американському світі авторитет єдиного репрезентанта української спільноти, — чи нова централя принесе більше шкоди чи більше користи громаді самим фактом заведення двоподілу.

Не наслідуймо керівників Визвольного Фронту, які ганяються за утопією провідницького монополю і не усвідомлюють собі дійсних настроїв у громаді. Вони були переконані, що перемога на XIII Конґресі доведе до дальших перемог в поході до опанування всього українського зорганізованого життя в цій країні. Перенесли цю кампанію на терен Українського Народного Союзу з очевидним наміром перетворити найближчу його Конвенцію у другий XIII Конґрес. Але 30-та Конвенція УНСоюзу стала наявним доказом, що авторитаризм в українській громаді в Америці (і діяспорі) — це утопія, це цілком нереальна концепція. І тому не можна виключити, що досвід 30-ої Конвенції УНСоюзу переконає теперішній провід УККА, що треба перевірити своє давнє становище і переставитися на рейки плюралізму в громаді.

Не наслідуймо тих діячів Визвольного Фронту, які поділили земляків на янголів, якими ніби є вони, члени Визвольного Фронту, і дияволів, якими є всі інакодумаючі. Не перефразуймо тієї теорії твердження, що янголами є всі демократи, а дияволами всі члени Визвольного Фронту. Коли ми визнали й визнаємо, що такий поділ дуже й дуже немудрий і міг зродитися тільки з повного незнання історії української політичної думки та повного незнання ідеологічної структури української громади, то послідовно мусимо прийняти інший підхід до проблеми громадської репрезентаційної верхівки в ЗСА. Не можемо забути, що головою Політичної Ради УККА (яку згодом заступила Крайова Рада) був голова Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ), стрижня Визвольного Фронту, проф. Іван Вовчук, який був глибоко відданий ідеї „громади" — єдности в громаді і співпраці всіх українських самостійницьких людей. Не можемо перекреслити факту, що між XII і XIII Конґресом українців Америки видатний діяч Визвольного Фронту виявив величезну ініціятиву і витратив масу

(Продовження на стор. 3)

Ол. Зозуля

Як ми засідали і...книги продавали

(Враження із Шостого З'їзду Українських Письменників в еміграції)

Чотириповерхова споруда: широкі двері, на стіні великий тризуб, а під ним напис „Інститут св. Володимира".

Зайшли. Обмацуємо очима коридори й залі: зручні крісла, фотелі, канапи. А далі кімнати, кімнати... Знайшов свою-315-ту. Зручна, скромно, але із смаком умебльована, сонцем оздоблена.

У кімнаті німотно, а мені вчувається чийсь шепіт: оглядайте, відпочивайте, засідайте. Це ми, торонтовці, спорудили цю будову для нащадків своїх. Тут живуть і гризуть ґраніт науки та всмоктують в свої серця рідне Слово українські студенти.

Легко сказати „споруда". Насправді ж в ці німі стіни втілено безмежну любов до рідного слова, культури, науки. Мені здається, що ця скарбниця науки, збудована вірою у власні сили. Говориться ж: коли б ви знали, що не знаєте, то ви б те мали, що не маєте.

Сьогодні по цих коридорах і залях човгають колишні студенти Львівського, Київського і Харківського університетів: сиві, лисі, товстенькі і худенькі. Словом-сеньйори. Це про них О. Веретенченко пророк:

В житті проїхав довгу
трасу,
Але й не мало знав оман.

Минали дні. В тумані часу
Зробився сивий як туман.

Щостий з'їзд письменників „Слова" почав свої наради 12-го червня з традиційним двохгодинним запізненням. Може воно й добре, що так сталось. Делегати мали час познайомитись, обмінятись враженнями та зблизитись.

Під оплески обрали президію, під оплески привітали доповідача Богдана Рубчака.

Доповідь була на рівні сьогодення. Доповідач володів словом, як Тарас Бульба шаблюкою: жести, міміка, усмішка, паузи, знаки запитань і оклики — були розставлені за нормами правописного словника. Бож велике значення має (підкреслюємо) навіть те, де саме поставити крапку.

Доповідь була цікава тим, що викликала в слухача роздуми, а в декого заперечення чи застереження. Вартість, майже двохгодинної, доповіді можна оцінити тим, що слухачі вислухали її в абсолютній тиші.

Після доповіді-обмін думками. Звичайно в коридорі.

— Ну, як доповідь?

— Добре опрацьована, але ж на порядку денному зазначено „Сучасний стан української літератури", а говорилось лише про поезію з наголосом на модерність.

— Я гадав, що згадає мою новелю, а він...

— А думаєте мої вірші не заслуговують доброго слова!

— Воно так. Але коли б він почав згадувати кожного за „здравіє чи упокой", треба було б робити „овертайм".

— На мій погляд, треба було послухати доповідь: „Автор, видавець і покупець.

— Це добре. Але де найти такого доповідача?

У сусідній залі була виставка книг. Тут же було відкрито ярмарок книг. Хоч книжкової продукції було чимало, торгівля йшла мляво. Здавалось, що люди прийшли на ярмарок з порожніми кишенями. Щоправда, чимало ярмаркових книг розглядали, перелистували і чемненько на місце клали.

Нарешті почалася спільна вечеря. Наш стіл стихійно укомплектувався усіма жанрами: Юрій Стефаник, О. Веретенченко, Я. Славутич, Д. Чуб, П. Одарченко, Ю. Юриняк, М. Ковшун, П. Маляр і я.

Поки харчовий конвеєр дійшов до нашого круглого стола, почалися розмови. Маляр зразу почав обмовляти мовні огріхи. Веретенченко теж кинув якусь мовну тріску. Боже ж мій! Подумалось, коли в цю розмову втрутиться Одарченко — пропала вечеря.

Виручив Юрій Стефаник. Якось так сталось, що він ніби головував за нашим столом. Отож він і почав ділити пляшку вина на дев'ятьох. Обов'язок — з нелегких. Бож перелити чи не долити, теж може викликати дискусію.

Наш „порядок денний" складався із традиційного галицького борщику, голубців, м'яса на патичках, чикен-курки (а може півня), яловичини та кренделів-пенделів до кави.

І подумалось мені: невже торонтонці думають, що ми приїхали із Совєтського Союзу? Хіба ж можна всю цю кулінарну продукцію перемолоти та втиснути в невеликий шлунок? І пригадались мені два рядки київського поета:

„Що мріє за Дніпром
у далині?
— Жита високі наливні."
Усі співають „хай живе!"
А їсти нічого мені.

Отак, вони там п'ють горілку, а ми за них у Торонто закушуєм.

Після смачної вечері (Хай гикнеться пані Копач), почався авторський вечір, на якому було заступлено всі жанри.

Виступало чимало авторів. Усі читали свої твори на високому мікрофонному рівні. Щоправда, хто був низький — мікрофон опускався, хто вищий — мікрофон підіймався. Оплески були сильніші і слабші. Це залежало від того, скільки хто мав на залі приятелів. Хоч вокальних виступів не було, але Екові, що розміняв дев'яту десятку на всю потужність проспівали „Многія літа".

(Продовження на стор. 3)

М. Коць

„ЩОДЕННИК" ВИННИЧЕНКА, А „СПОМИНИ" ГІРНЯКА

Дві появи на книжковому ринку могли б схвилювати застояле плесо еміґраційної активности. Потрібна для цього аналіза обох книжок та висновки, які, при добрій волі, стали б причинком до зрозуміння подій, як ми називаємо, Визвольних Змагань і большевицького терору, а з тим і сучасних течій, які взяли у затиск українське питання й заборонили поставити його на повістку дня, шантажуючи активніших, саботуючи активність, тероризуючи грубістю й нахабністю. Усе це тільки тому, аби не дозволити заблистіти українському народові його благородністю, ідейністю, правотою і рішучістю супроти нахабства й виполоскування мозків.

„Щоденник" В. Винниченка є найкращим свідченням проти його автора, Ми поминаємо письменника. Нас цікавить цей винятковий, тільки в українській нації можливий, феномен літератора-політика. Якщо додати, що Винниченко — борець, передовий воїн світового соціялізму, повністю підтримуваний товаришкою свого життя у цій активності, тоді ще яскравіше виступає його профіль вродженогс революціонера. Ми не сумніваємося в тому, що „Щоденник" писаний щиро, без закривання думок і подій, активности й поглядів на довкілля. Власне ця щирість дає нам підставу ствердити, що в особі Винниченка український народ мав мізерного політика, який обезцінював кожного партнера, а сам не залишив ані однієї згадки про свою діяльність, діловість чи успіх у час прем'єрування. Зрештою, цього не могло бути, бо Винниченко уважав українську державнотворчу діяльність за зраду соціялістичних ідей. Він і пише: „Рада ітиме разом з німцями... Але що прийдеться дати за це? Чи не буде зради соціяльної на користь національної? Або: „Я радію, що окрадена, занедбана, віками занехаяна й упосліджена країна моя стане на власні ноги, стане рівною з рівними і своїми силами, не віддаючи їх насильникам, зможе далі йти по шляху, наміченому вередливою, химерною історією. Це радісно. Але це ціна соціяльної зради, ціна спинення соціяльної революції. І хто знає, чи виграли ми для народу, для пригноблених кляс цією зрадою, чи не будемо ми записані в історії як один з факторів контрреволюції, гальмування поступу людей? Чи не краще було йти з масами? Хай ми загинули б, щоб разом потім воскреснути, востати".

Для Винниченка „самолюбом" і „славолюбом" є Петлюра, „слинявим" — Гетьман Павло. Сам Винниченко нічого не збудував, не утвердив ані одної ділянки державного будівництва. Коли ж зважити, що автор „Щоденника" займав керівне становище, тоді його бездіяльність свідчить про дрібну людину на високому пості.

Винниченків „Щоденник" вияснює його поворот в совєтську Україну. Не тому, як йому дехто тут приписує — аби будувати українську совєтську державу — він повертає туди з місією: „Закордонна Група послала мене віддати всі свої сили для революції...", „...Позавчора я послав листа Ленінові. ...А я писав з цілковитою наївністю про те, що ми вирішили у Відні, що ми прийняли з щирим серцем, з повною готовністю вірно, чесно і самовіддано проводити до кінця. Я писав, що Група вислала мене стати до праці на користь комуністичній революції",... „Нема місця мені на Україні. Щоб бути там, щоб брати участь в її стражданнях, мушу перестати бути українцем".

Винниченко доходить до висновку. „Нехай український обиватель говорить і думає, що йому захочеться, я їду закордон, обтрусюю з себе всякий порох політики, обгороджуюсь книжками й поринаю в своє справжнє, єдине діло — літературу". Яка шкода, що Винниченко не зробив цього, не встряваючи в політику взагалі.

Праця Йосипа Гірняка чотиривимірна. Її небуденність у тому, що автор, його успіхи є тільки тлом, заднім пляном. Нема вихвалювання, вибілювання, фантазій і домислів. Гірняк пише історію українського театру доби „Березіля" — Леся Курбаса. Це доземний поклін Лесеві Курбасові, лекція театрального мистецтва, техніки лицедійства. Книжка Гірняка, історія культурного надбання в добі найжорстокішого періоду. Гірняк змалював досягнення культурного творива великої людини, свого учителя, майстра Леся Курбаса, якого горіння творчости затемнювало усе дотогочасне в українському театральному мистецтві й унапрямлювало незбагненне будуче. У споминах Гірняка-повністю трагедія українського народу, його притолочених, знівечених вартостей.

Рампове світло кинув Гірняк на постать Остапа Вишні, збагнувши до решти трагедію цього в'язня таборів. Скрупулятно передав портрет співтворця культурно-драматичного ренесансу Миколи Куліша. Читач повністю вживеться у трагізм, збагнувши оті втрати, що їх зазнав народ при ліквідації Курбаса-Куліша.

В час коли українці на поселеннях набрали води в

(Продовження на стор. 3)

Л. Дражевська

ВИСТАВКА „ВТРАЧЕНІ АРХІТЕКТУРНІ ПАМ'ЯТКИ КИЄВА" В УМ

Нова виставка, що відкрилась у суботу, 12-го червня ц. р. в Українському Музеї в Ню Йорку, потрясає відвідувача. Великі чорно-білі, освітлені ззаду, фотовітражі зображають церкви, манастирі, дзвіниці і фонтани, що пізніше були зруйновані. Фотовітражі яскравіють у півтемній залі на сірих стендах, які ламаною лінією оточують стіни залі. Створюється враження, що стоїш серед старовинного міста.

Чути слова приголомшених відвідувачів: „Невже це зруйновано? Невже цього собору вже немає?"... „Плакати хочеться, дивлючися на іконостаси, на різьблені обрамлення вікон!"

При вході до залі висить великий плян Києва початку 1930 років. На ньому рясніють червоні кружальця, що показують місця, де стояли зруйновані пам'ятки. Поруч висить список головніших зруйнованих споруд історичного значення.

Далі йдуть світляні фотовітражі. Поруч кожного — пояснення українською і англійською мовами: дата спорудження зображеної архітектурної пам'ятки, дата її перебудови (коли така була) і час зруйнування.

От собор Золотоверхого Михайлівського манастиря: збудований на початку XII століття, перебудований у XVII-XVIII століттях, зруйнований у роках 1935-36.

От Васильківська (Трьохсвятительська) церква, збудована в кінці XII століття, перебудована на переломі XVII-XVIII століть. Зруйнована в 1935 році. Один з фотовітражів показує церкву під час руйнування. Напевне якийсь сміливець зробив фотографію і її переховав; в тридцяті роки люди були переляканi сталінським терором.

Манастир святого Миколи „Пустинний" (у народі звався — „Малий Микола" та „Слуп"). Був заснований у XII столітті, муровану церкву збудовано 1815 року. Церкву і дзвінницю зруйновано всередині 1930 років.

Вражає фотовітраж із зображенням величезного іконостасу головного вівтаря собору святого Миколая (також звався „великий Микола" та Військово-Микільський собор). Цей монастирський комплекс був збудований в кінці XVII століття: знищений 1934 року.

Матеріяли для виставки (фотографії, пляни та рисунки зруйнованих стародавніх будівель Києва) роками збирав архітектор Тит Геврик, який здобув освіту в Америці і тепер працює як директор відділу розбудови Пельсинванського університету у Філядельфії. Він же склав ілюстрований каталог до виставки, що вийшов українською та англійською мовами. Каталог поміщує дані про сорок з лишком зруйнованих пам'яток (церков, дзвіниць, фонтанів, цвинтарів), показує на пляні Києва місця, де вони стояли, і описує обставини знищення історичних споруд.

У вступі до каталогу Т. Геврик пише, що дві світові війни спричинилися до руйнування архітектурної спадщини багатьох історичних міст Европи. Доля Києва різко відмінна від долі інших европейських міст. Більшість архітектурних пам'яток була зруйнована не під час війни. Їх знищили органи совєтської влади протягом мирних довоєнних тридцятих років. 1934-го року до Києва перевели столицю Української ССР і уряд почав плянувати будування нових будинків для урядових і партійних установ. Для початку „розчистили для них місце": безглуздо знищили історичні архітектурні пам'ятки.

Виставка притягає багато відвідувачів. Американців та туристів з інших країн дивує — як можна було зруйнувати історичні будівлі. Молоді українці, народжені в Америці, які побували в Києві як туристи, кажуть, що екскурсоводи не згадували про зруйновані в тридцятих роках архітектурні пам'ятки. Приходять на виставку українські еміґранти похилого віку, які в молоді роки чи ще в дитинстві бачили славетні стародавні собори і манастирі, а дехто з них був свідком їхнього руйнування.

Відкриття виставки для членів Музею

Напередодні відкриття виставки для широкої публіки, в четвер, 11-го червня, відбувся її показ для членів Музею і багатолюдна товариська зустріч. Була представниця Ради мистецтв стейту Ню Йорк і куратор Музею з історичної церкви св. Марка на Другій авеню.

Голова управи Музею, д-р Б. Цимбалістий відзначив величезну працю архітектора і дослідника української архітектурної спадщини Т. Геврика, який роками збирав матеріяли для виставки. Фахівець-музейник Зенон Фещак зробив проєкт мистецького оформлення цієї виставки. Всі співробітники Музею на чолі з директором Марією Шуст віддано працювали над улаштуванням виставки.

Добровольці на чолі з Лідією Гайдучок і співробітниці Музею підготували буфет, що теж був чудом мистецтва, на цей раз кулінарного, ще й з використанням традицій різних народів й по-мистецькому оформлений.

Доповідь Тита Геврика

На другий день після відкриття виставки, в неділю, 13-го червня, Український Музей і Українська Вільна Академія Наук у ЗСА разом улаштували наукову конференцію, на якій Т. Геврик прочитав доповідь на тему : „Церковна архітектура Києва".

Конференцію відкрив президент Академії Юрій Шевельов, підкресливши, що ця конференція з циклу „Київських викладів" є перша спільна конференція УВАН у ЗСА і Українського Музею. Він сподівається, що в майбутньому Академія і Музей тісно співпрацюватимуть.

Тит Геврик почав свою доповідь з твердження, що характеристичним для старого бароккового Києва було те, що в цьому історичному місті Східньої Европи майже не було пам'яток цивільної архітектури, як от величних палаців та замків, не було фортець. Характер старому Києву надавали церкви. Будівники міста використовували монументальні споруди церков, дзвіниць, манастирських споруд для створення міського ляндшафту.

У XVI-му столітті на Україні з'явилась тенденція будувати високі дзвіниці. В кінці XVII, а особливо у XVIII столітті, для містобудівельного мистецтва у Києві характерним було впровадження високих композицій.

Висока дзвіниця над брамою до манастиря ставала своєрідною тріюмфальною брамою, головною вертикальною домінантою в композиції київських манастирів і

(Продовження на стор. 3)

Вірю в силу духа...

(У перші роковини смерти М. Салдана)

Михайло Салдан, син заможних селян Ілька й Катерини Долібської, народився й прожив дитячі й хлопчачі роки в селі Лівчиці, жидачівського повіту в межах ширшого адміністраційно-судового комплексу відомого під назвою Стрийщини. В родині було, крім нього, ще чотири брати і три сестри. Вивести в люди восьмеро дітей, вигодувати їх, дати освіту й приготовити до успішного життя, ніколи не було легким завданням.

Св. п. Михайло Салдан

Що й казати про тодішні часи відомої у світі „польської господарки", коли нікчемно низькі ціни сільсько-господарських продуктів, які були єдиним джерелом заробітку селян, стояли у відворотному відношенні до висоти державних податків та інших, безчисленного здирства уряду.

Не витримували того господарського ладу навіть польські дідичі й масово банкрутували, що й казати про селянство, зокрема українське, ще до того під ворожою владою. Та заглибоко вріс у рідний ґрунт впродовж віків рід Салданів, щоб залишити, чи віддати іншим свою землю.

Батьки Михайла Салдана витримали й зуміли дати своїм дітям потрібну освіту. Витримали аж до катаклізму, який правело на їх ґрунт і край „робітничо-селянське визволення". Доля роду Салданів від часу цього селянського голокосту—це найчорніша доба в його історії, чорніша часів панщини.

Тільки найстарший брат Антін та всі три сестри залишилися в Україні, у своїх Лівчицях, а три молодші брати разом із Михайлом виеміґрували на Захід. Інакше й не могло бути, бо два за віком старші брати Микола й Гринь були УСС-ами й вони недовго пережили б нову російську окупацію; адже вони ще в часі Першої світової війни боролися з москалями, за що брат Микола одержав декілька відзначень за хоробрість й ступінь четаря. Микола Салдан виеміґрував до Чехо-Словаччини, де закінчив політехніку й став працювати інженером.

Брат Гринь виеміґрував до Канади, а Михайло разом з наймолодшим братом Гнатом—до ЗСА. Брат Гринь помер у 1966 році, брат Антін у 1980 році в Лівчицях, а Микола—три місяці перед Михайлом коло Праги. В тому самому часі померла в Лівчицях також сестра Анна. Жорстоке жниво: два брати і одна сестра впродовж нецілих двох років.

Св. п. М.Салдан закінчив сільську школу в Лівчицях, звідки перейшов до української гімназії в Стрию, а згодом до львівської учительсько семінарії, після закінчення якої відбув однорічну військову службу й згодом учителював.. Друга світова війна застала його в Стрию, звідки він еміґрував до Кракова, де під час німецької окупації далі учителював, а після вибуху німецько-совєтської війни,аж до відходу німців, виконував обов'язки шкільного інспектора в повіті Рава Руська.

В тому часі він одружився зі Стефою Сушків, яка в поході до вічности випередила його на два з половиною роки. Після війни він виїхав до ЗСА й осів в Ню Йорку. Працював спочатку кельнером у готелі Волдорф Асторія, а потім став „капітаном" в тому ж готелі й також працював у його адміністрації.

Хоч ця подвійна праця забирала багато часу й сил, Михайло віддавав багато свого труду громадським справам. Був членом чимало установ, а найбільше працював для місцевого Народного Дому, якого довгий час був головою, для Об'єднаного Комітету українських органзацій міста Ню Йорку, де виконував функції касира, ООЧСУ, УНСоюзу, 194-го Відділу якого він був довголітнім головою тощо.

Вислови пра̣знання і вдячности громади склали М.Салданові в часі похоронних відправ представники згаданих установ—М.Шпонтак, Є.Стахів, М.Качор, І.Винник, Ст. Мілянич, М.Бабій, підписаний та президент СКВУ Іван Базарко.

Останні три роки життя М.Салдана були сповнені чергою найважчих ударів і переживань. Нагло відійшли від нього й цього світу його дружина, а за нею його два брати й сестра. А потім прийшла черга й на нього. Сильний його організм запізно виявив важку недугу, якої не перемогли дві операції, переведені в Ню Йорку в 1980 році,й дві додаткові в лютому наступного року в Сан Хуані, Пуерто-Ріко, де він з надією на видужання перебував на вакаціях.

Перевезений до Ню Йорку, він ще чотири місяці змагався з недугою, не покидаючи ліжка із-за частинного паралічу. Свідомий свого недалекого кінця він бажав зустріти смерть у своїй вакаційній хаті в Керґонксоні,Н. Й., коло зеленої Союзівці. Але чекала на нього ще одна остання несподіванка: день перед виїздом прийшла остання криза, якої він не пережив. Помер увечорі 29-го червня 1981 року. Помер спокійно, ґейби засипляючи.

Тяжкими були останні місяці, тижні й дні Михайла Салдана. Але в останні дні, хоч далі скривав свою безнадію, дійшов до дивного спокою. Говорив спокійно й поводився опановано, не скаржився, але ділово обговорював свої справи, зокрема ж справи, які назріють після його смерти. Сам власною рукою написав чітким письмом повідомлення про свою смерть для поміщення в „Свободі" й текст подяки учасникам майбутньої тризни, яку мав виголосити й виголосив) його свояк.

Його поведінка нагадувала прощання з життям героїв Стефаникових новель. Він не забув навіть доручення, в якому убранні й черевиках слід його покласти в труну. Треба бути психологом, щоб зрозуміти цей мужній спокій і достойне вітання недалекої смерти.

Далеко до свого занедужання Михайло Салдан, готуючи гробницю для своєї покійної дружини й себе, просив підписаного, щоб перевірити напис на гробниці, чи відповідає він оригіналові. Не бувши поетом, ані не маючи великого зацікавлення поезією, він з власної спонуки вибрав Франкове „Вірю в силу духа і в день воскресний твойого повстання". Досі запитую себе, як запитував Михайла, чому він вибрав ці слова? Може його віра у воскресення народу (до якого відносяться слова Франка) і його власне та його дорогої Стефи, яка випередила його, були джерелом його мужности в останні дні й години великого відходу...

Ярослав Падох

Справа мапи мов світу в Канаді

Першого червня ц.р. відбулася в Оттаві нарада поміж комишинером офіційних мов Канади Мексвелом Ялденом та представниками п'ятьох національних груп. В нарадах взяли участь від бюра Мекс Ялдена, комишинера офіційних мов Канади: Дж. Лялянд — заступник комишинера; Х.Сірва.— директор інформації; С. Біті — директор Плянування і зв'язків. Національні групи репрезентували інж. М.Світуха, президент Ради поневолених народів; мґр Б.Сірський, президент КУК в Оттаві і представник Провінційної Ради КУК в Онтаріо; Д. Данис — представник Литовської Федерації; Е.Парупс — представник Латвійської Федерації; В.Пент — представник Естонської Національної Федерації,та Й.Сурвила, представник Білоруської Федерації.

Основні тези для дискусії були приготовлені наперед інж. М. Світухою і мґром Б. Сірським та узгіднені і прийняті представниками балтійських народів та Білорусії. В цих тезах були подані побажання національних груп в цілі виправлення всіх недоліків і помилок, які безпосередньо заторкували нації Східньої Европи. Делеґація домагалася:

1. Остаточного припинення дальшої розсилки мапи світу та брошури мов, яка була частиною гри „Експлорейшинс".

2. Видання поправленої мапи і брошури в визначеному часі в тій самій кількості,що й оригінали.

3. Розіслання поправленого видання всім, хто отримав оригінальне видання, з відповідним виясненням.

Позиція делеґації була, що національна мова і ідентичність кожної з 15-ох країн у складі сьогоднішнього СССР вимагає позначення їх на мапі окремими красками із виразним позначенням кордонів. Позначення лише числами без ідентифікації назв поодиноких республік та без позначення окремими красками не було б задовільним. Мапа Канади на зворотній стороні повинна бути виправлена, щоб правильно віддзеркалити фактичний стан мовних меншостей у всіх провінціях Канади. Згадка про мавпу, ім'я якої є Нім Чімський, в брошурі мов повинна бути викреслена, бо вона являється образливою для людей слов'янського походження.

У висліді довшої дискусії поміж делеґацією та М.Ялденом устійнено такі заходи, що будуть зроблені комишинером офіційних мов в цілі виправлення недотягнень:

1) Як тимчасовий крок, до чотирьох тижнів буде виданий Бюлетень, який виразно вимінить українську, білоруську і балтійські мови на мапі, який показуватиме території відносних країн і їх положення в східній Европі. Копії цього бюлетеню будуть залучувані при розсилці мапи мов світу до часу її передруковання та будуть розіслані на відомі адреси тих, які вже одержали мапу.

2) Як постійна розв'язка, до п'ятьох місяців мапа мов світу буде остаточно виправлена і перевидана в такій самій кількості примірників, як оригінальне видання. Специфічні поправки включатимуть наступне:

а) Україна, Балтійські країни і Білорусь будуть позначені окремими кольорами і їх назви будуть показані на даній території. В міру технічних можливостей інші краски або відтінки красок будуть вжиті для позначення інших десяток республік СССР та вживаних їх офіційних мов.

б) Ідентичні зміни будуть зроблені в таблиці мов, подаючи їх у відповідній колюмні мовних родоводів.

3) Мапа Канади на зворотній стороні буде цілком перероблена, щоб ясно віддзеркалювати фактичний стан вживання мов всіх меншостей в Канаді, на базі статистики нового цензусу за 1981 рік.

Згадка про мавпу,ім'я якої Нім Чімський, в брошурі мов буде остаточно викреслена при найближчому перевиданні цієї брошури. Переклади мовних термінів з англійської на французьку мову будуть устійнені з фахівцями Бюра перекладів Державного секретаріяту.

В заключному слові М. Ялден висловив вдоволення з ділового полагодження цієї прикрої для нього справи, запевняючи делеґацію у його добрій волі задоволити бажання і вимоги канадців різного національного походження. Він далі зауважив, що протестаційна кампанія української та інших спільнот була надзвичайно ефективною та діловою і мала широко закроєний розмах. На думку делеґації, осягнено було 95 відсотків поступок з боку Ялдена і справу мапи мов світу можна уважати успішно полагодженою.

М.Світуха

ЗАЛІЗНИЧНА СІТКА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ спаралізована страйком від 27-го червня ц.р. В Лондоні страйк підземки розпочався у п'ятницю, 25-го червня і два ці страйки викликали величезні затримки на усіх дорогах, особливо в околиці самого Лондону. Це є найповажніший страйк середників масового транспорту від 1926 року.

БАТЬКИ СТУДІЮЮЧОЇ МОЛОДІ МОЖУТЬ дістати на два відсотки нижчі позички, ніж звичайно, якщо вони позичають у банку гроші на освіту своїх дітей вже наступної осени для коледжу, починаючи з 1-го жовтня ц.р., хіба що відсоток зріс би на позички дуже драматично, згідно з федеральними освітніми чинниками. Теперішня 14-відсоткова позичка буде отже 12-відсотковою.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. о. Петра Подоляка
складаю 25.00 долярів
на УКРАЇНСЬКУ КАТОЛИЦЬКУ ЦЕРКВУ в ЛЮРДІ
С. Орандж, Н. Дж. — Олена ЧЕХУТ

Ділимося сумною вісткою, що 25-го червня 1982 року, по довгій недузі, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшла у Вічність на 83-му році життя наша Найдорожча

МАМА, БАБЦЯ І БРАБАБЦЯ

бл. п.

ВІРА ТЕОДОРОВИЧ

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися 29-го червня 1982 року в церкві св. Покрови в Трой, Н. Й.

ПОХОРОНЕНА на цвинтарі у Вотерфорд біля могили Її Покійного чоловіка сл. п. о. Павла Теодоровича.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибита **РОДИНА**

Громада...

(Продовження зі стор. 2)

енергії для успішного переведення консолідації в рамках УККА, і треба тільки уболівати, що його однодумці так достеменно загирили ті його зусилля і що сам він голосно й виразно не протиставився зведенню нанівець його конструктивної праці.

Час не стоїть на місці, події змінюються, змінюються люди, змінюється коньюнктура, щораз виринають інші можливості. Не треба квапитися з творенням нової централі. Автор цих рядків зважується твердити, що непогано орієнтується у відносинах у нашій громаді і в її настроях.

Громада настільки не любить двоподілу, що деякі дуже поважні установи й організації, які приєдналися до сецесії на XIII Конґресі, не хочуть належати до кадовбового УККА під теперішнім проводом, але ледве чи захочуть приступити до другої кадовбової централі. Домівка, фонди й урядовець-це ще не репрезентаційний фонд. Треба мати підбудову у духовому кліматі. А клімат двоподілу поганий, нездоровий. Створили його творці XIII Конґресу і не треба його санкціонувати.

„Щоденник"...

(Продовження зі стор. 2)

рот, Гірняк пригадує нам, що розгром почався зі замітки в „Правді" 4-го березня 1932 року, за підписом „Украинец", автор якої з несамовитою люттю накинувся на драматурга, на режисера Камерного театру Таїрова і на редакцію „Правди" за поміщення прихильної рецензії на „Патетичну сонату". Редакція тут же відмежувалась від попередньої своєї статті і беззастережно приєдналась до думки „Украинца", добре знаючи, що за тим псевдонімом скривається не хто інший, як тільки колишній секретар ЦК КП(б) У Лазар Каганович, член Політбюра, один із секретарів ВКП(б) і права рука Сталіна в усіх репресіях проти хвильовизму, шумськизму, Ваплїте і всього культурного українського відродження ".

Театр належить до мистецтва, яке плекають усі культурні народи. Тому так написані „Спомини" знайшли б читача й в неукраїнському світі.

Никифор Гірняк, брат Йосипа, залишив українству „Останній акт трагедії УГА" про подлість маси у відношенні до елітарного зверхника. Йосип Гірняк навчив писати спомини без самохвальби, книгу для нащадків.

Виставка...

(Продовження зі стор. 2)

церков, а також цілого міста.

Тит Геврик детально описав, проілюструвавши прозірками, три найбільш імпозантні урбаністичні композиції старого Києва: Софійський Собор і Михайлівський Золотоверхий манастир у Верхньому місті; архітектурний ансамбль Магістратського чи Контрактового, а тепер Червоного майдану; Києво-Печерську Лавру.

„Ходотон" серед української молоді

(О.К.) „Ходотон" прийнята широко форма получення практичного з пожиточним, а це фізичним зусиллям здобувати гроші на якусь добродійну ціль, зачинає вже знаходити також прихильників серед нашої молоді. Ось недавно читали ми в українській канадській пресі про „ходотони" українських студентів в Торонто, якими зібрано великі суми грошей на допомогу молодим українським біженцям з Польщі. Від весняних місяців на терені ЗСА переводять „ходотони" українські пластуни, які тим способом збірають фонди на потребуючих учасників Ювілейної Пластової Зустрічі з приводу 70-річчя Пласту, що відбудеться в серпні цього року на терені ЗСА.

Такі „ходотони" під кличем „Іду на Пластову Зустріч" відбулися вже у ряді більших міст де діють пластові станиці. В квітні ц.р. переведено між іншим „ходотон" в Ню Гейвені у місцевому парку. Помимо поганої погоди зібралося понад 30 пластунів і пластунок, які пройшли відповідну трасу та здобули відповідну скількість точок, за які одержали від своїх „спонзорів" гроші. В цей спосіб зібрано понад 300 дол. В неділю, 13-го червня переведено „ходотон" на терені Ню Йорку, де учасники пройшли визначену трасу 15 кілометрів вулицями міста. Помимо малої скількости відважних, що не побоялися зливного дощу, учасники зібрали своїм маршем понад 1,500 долярів. Між маршуючими у „ходотоні" була також голова Крайової Пластової Старшини пл. сен. Евстахія Гойдиш.

Як ми...

(Продовження зі стор. 2)

З'їзд, як і личить словотворцям, відбувся толерантно: без опозиції, фракції і відламів. Шкода тільки, що не було троїстої музики. А потанцювати кортіло. Особливо у кого були нові черевики.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА СВЯТОГО АРХИСТРАТИГА МИХАЇЛА в БАЛТИМОР, Мериленд

ділиться сумною вісткою з Українським Громадянством і усіма побожними людьми **ВІРНИМИ ЦЕРКВИ** і Приятелями Покійного, що 28-го червня 1982 року на 89-му році трудолюбивого і жертвенного життя в Церковному Винограднику, болюче скривджений, відійшов у Вічність у Фініксі, Арізона, Українська Православна Церква Св. Покрови, наш колишній і незабутній **НАСТОЯТЕЛЬ**

бл. п. Всеч. о.

АНДРІЙ ІЛІНСЬКИЙ

МИТРОФОРНИЙ ПРОТЕІЄРЕЙ

який у 1921 р. прийняв Святу Тайну Священства з рук Новітнього Великомученика Митрополита Василя Липківського. **СЛУЖИТИ СВОЄМУ НАРОДОВІ — СЛУЖИТИ БОГОВІ** було дороговказом Покійного бл. п. о. Андрія — Богоугодного життя.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в неділю, 27-го червня і понеділок, 28-го червня 1982 р. відправлено в церкві св. Покрови у Фініксі, а **ЗАУПОКІЙНУ ЛІТУРГІЮ з ПАНАХИДОЮ** відправлено в Церкві-Пам'ятнику св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж., де і Тлінні Останки поховано на цвинтарі поруч недавно спочилої Паніматки.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ЇМ І РОДУ І ДО РОДУ!

•

Синові Покійного Дорогому Юркові Ілінському висловлюємо глибоке співчуття.

•

Як нев'янучий вінок на могили Покійних, просимо складати пожертви на пам'ятник Їм на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Пожертви надсилати на адресу: Federal Credit Union, Rev. Ilinsky Monument Fund, 239 S. Broadway, Baltimore, Md. 21231.

НАСТОЯТЕЛЬ І ПАРАФІЯЛЬНА РАДА

Св. п. Андрій Розпутько

Семого грудня 1981 року на удар серця відійшов у вічність славної пам'яті Андрій Розпутько. Смерть наступила раптово у власному домі в оточенні родини.

У п'ятницю, 11-го грудня, у вечірніх годинах у похоронному заведенні Носевича у Філядельфії, при великій кількості присутніх, родини, приятелів та знайомих, панахиду за спокій душі св. п. Андрія відправив о. О.Лімонченко, настоятель катедри св. Володимира, членом якої був покійний.

Похоронні відправи відбулися у суботу, 12-го грудня, у Митрополичій катедрі св. Володимира і звідти тлінні останки перевезено та похоронено на українському православному цвинтарі св. Андрія в Савт Бавнд Бруку.

В час поминальної тризни, на якій було присутніх біля 100 осіб і якою провадив о. О.Лімонченко, друзі поділилися згадками про покійного; висловили співчуття для родини та згадували про життя покійного: К.Луценко, Таїса Слюсаренко, о. протопресвітер Шпаченко та Л.Веремієнко.

За ініціятивою К.Луценка і С.Ковальчука зібрано на нев'янучий вінок на могилу св.п. Андрія 353 дол., які передано на фонд будови Дому Культури при православному осередку в Савт Бавнд Бруку.

Св. п. Андрій Розпутько народився 30-го листопаду 1904 року в заможній селянській родині на Харківщині, Україна. Мати його померла, коли йому було лише 10 років життя, а батько помер в 1927 році, і Андрій з молодих років почав самостійне життя. Та недовго довелося господарити на своєй землі. Як заможного селянина його „розкуркулили" і він з дружиною Ольгою та сином мусів втікати на Донбас, рятуючись від арешту і Сибіру.

Та в Донбасі його зловили і з родиною вивезли на Урал пилити уральську тайгу. І звідти втік св.п. Андрій до Магнітогорська і з підробленими документами влаштувався на працю слюсарем. В Україну повертається в 1934 році і до війни працює у різних підприємствах. Під час війни на короткий час повертається у своє рідне село, а в 1944 році виїжджає на Захід.

У Німеччині перебував у таборі в Ганновері, а в 1948 році з родиною виїжджає до Бразилії, де перебував 12 років. У 1960 році він переїхав до ЗСА і поселився у Філядельфії.

Св.п. А.Розпутько мав спокійний і товариський характер, він був щирим люблячим сином свого українського народу, вболівав за його долю і допомагав йому, чим міг. Спочилий був членом багатьох українських організацій та щедрим жертводавцем на суспільно-громадські та національні потреби; ревним християнином та зразковим членом Української Православної Церкви, завжди щедро відзиваючись на її потреби.

Свою життєву мандрівку він описав у книжці „Мої спогади", яку видав друком у 1978 році, та підготував більшу працю, яку уже не встиг побачити друковану.

Св. п. Андрій Розпутько залишив по собі велику засмучену родину—дружину Ольгу, двох синів, доньку, дві невістки, зятя, десять внуків і велике коло приятелів.

Л.В.

Св. п. Андрій Розпутько

Проф. Клеменс Андрее — почесний доктор УВУ

У вівторок, 18-го травня ц.р., вполудне відбулася в авлі Українського Вільного Університету в Мюнхені промоційна конвокація при участі професорів і почесних докторів УВУ, а також численних запрошених гостей з німецького наукового світу та місцевих церковних і світських діячів, на якій відзначено гідністю почесного доктора УВУ проф. д-ра Клеменса-Августа Андрее, діючого ректора Інсбруцького університету.

Проф. д-р Андрее є відомим науковцем-економістом, організатором наукового життя, а як педагог, він, зокрема, ввів ряд реформ у своєму університеті в ділянках економічних студій. Відзначений є сторонником наукової міжнародної співпраці, довголітній приятель українців, який активно підтримував співпрацю УВУ в площині міжнародних зустрічей.

Серед численних учасників була присутня мати відзначуваного професора, Ілла Андрее, відома письменниця, а також речник співпраці з Інсбруцьким університетом, відомий підприємець д-р Отто Трост, сам почесний д-р УВУ, що з рамени УВУ, разом з проректором проф. д-ром Зиновієм Соколюком, приїхав з Інсбруцького на ректора.

Нового почесного доктора УВУ за традицією представив присутнім ректор УВУ проф. д-р Володимир Янів, який у шанувальному слові наголосив наукові досягнення проф. Андрее в минулому, відзначивши при цьому його вклад праці в розбудову економічного відділу, з якого вийшло багато молодих науковців-економістів, які тепер займають відповідальні становища в урядах та індустрії в Австрії і Німеччині. За постійну співпрацю з іншими університетами проф. Андрее нагороджено багатьма орденами в Австрії, а також науковими установами в Італії і Німеччині. При цьому треба згадати, що проф. Андрее успішно інтервеніював у справі допомоги УВУ, зокрема коли йшлося про урядове поновлення законного визнання університету.

Ректор тепло привітав Іллу Андрее, матір професора, що сиділа поруч, вказавши на її творчі літературні осягнення та представив родинні традиції (покійний батько і троє з рідні Андрее були професорами університетів).

Після слова ректора, декан Філософічного факультету, проф. д-р Григорій Васькович, відчитав диплом, в якому були вказані наукові заслуги і різні аспекти творчої праці нового почесного доктора, зокрема його заслуги на полі европейської духової єдности. Переданням диплому проф. Андрее і поданням руки декан завершив акт промоції, побажавши відзначеному дальшої успішної наукової праці.

У своєму слові ректор Андрее привітав присутніх приятелів і гостей, подякував ректорові і сенатові УВУ за уділене високе відзначення його праці. Він накреслив сучасність серед якої ми живемо, в якій техніка значно зменшила відстані, й люди можуть культурно себе збагачувати та краще одні одних розуміти. Він сказав, що завжди старався прийти з допомогою в потребі, свою науку і педагогічну працю старався він провадити в площині взаємодовір'я, пошани й міжнародної співпраці.

З рамени присутніх почесних докторів і колишніх студентів привітав нового почесного доктора д-р О. Трост, який наголосив вклад праці ректора Андрее в ділянці економіки, за що йому вдячні його колишні студенти, які вітають його з високим відзначенням. Серед гостей були присутні також проф. д-р Г. Шмельдерс, професор ректора Андрее, та один із учнів відзначуваного - д-р В.Вельнер, міністеріяльний радник, який має актуальне важливий пост для справ Европи в баварському міністерстві праці і суспільного ладу.

Привітав проф. Андрее проректор проф. З.Соколюк, який на закінчення відчитав низку письмових привітів від урядових кіл, науковців і приятелів, зокрема від прем'єр-міністра Баварії д-ра Франца-Йосифа Штравса та міністеріяльного диригента Гюнтера Фукса з міністерства внутрішніх справ федерального уряду в Бонні.

Накінець вручено гарний букет квітів для Ілли Андрее, а студенти і всі присутні відспівали відомий студентський гимн „Гавдеамус" і многоліття новому почесному докторові і його матері.

Після промоції відбулося у нижній залі скромне прийняття, на яке запрошено всіх присутніх (біля 50 осіб), де за перекуською продовжувалися дискусії поміж приятелями і знайомими.

Д-р Б. Кузь

Вечір творчости Василя Стуса

В неділю, 23-го травня у Філядельфії, в будинку Українського Культурно-Освітнього Центру, Літературно-Мистецький Клюб відновив свою працю та відбув свою першу імпрезу з багатою мистецькою програмою, присвяченою творчості поета-каторжника Василя Стуса. До участи в імпрезі були запрошені відомі науковці в ділянці літератури д-р Остап Тарнавський та колишній в'язень дисидент Надія Світлична, акторка Клавдія Гош та Евеліна Белюць, колишня акторка Чернівецького драматичного театру.

Голова ЛМКлюбу д-р П.Клюк започаткував відкриття, привітавши присутніх і попросивши до слова головного доповідача д-ра О.Тарнавського. Як завжди в своїх доповідях глибокого змісту та послідовності, д-р Тарнавський розказав про тяжкий тернистий шлях великого поета В.Стуса, нескореного борця, який в своїх віршах висміює і ганьбить страшний деспотичний устрій, що потоптав і знищив найдорожчі ідеали людського життя українського свободолюбного народу. Надія Світлична розказала про особисті зустрічі з поетом В.Стусом та пригадала багато цікавих епізодів про поета.

Після закінчення першої частини Вечора д-р П.Клюк попросив імпрезового референта Івана Гоша проводити мистецькою програмою. Першою точкою був виступ студентки Чеснат Гилл коледжу Лесі Рудої, яка виконала „Імпромпто опус 90 ч. 2" музика Шуберта. Публіка заслужено нагородила оплесками молоду здібну піяністку за її виконання. Акторка Клавдія Гош, оцінивши великий талант поета В.Стуса, збагнула зі змісту його віршів страшні його переживання за свій гноблений нарід. Читанням його поезій з артистичним талантом гарною чистою мовою останніх слів каторжанина, з невимовним проханням „Розповідай, розповідай, кажи ж!..." Клавдія Гош, одна з найкращих інтерпретаторок поезії і прози, висказала, яка велика безмежна любов до своєї поневоленої України великих людей в особі Василя Стуса, який карається на каторзі.

Кінцевою точкою мистецької програми був виступ Евеліни Белюць, уже відомої драматичної акторки та виконавця пісень легкого жанру сучасних композиторів, при співучасті актора Олексія Журби і композитора Леоніда Вербицького. Зміст виступу цих мистців називався „Музично-літературна композиція „Минає час моїх дитячих вір", спів і музика на слова поета Василя Стуса та сучасних композиторів — М.Майбороди, Л.Вербицького та інших. Евеліна Белюць — талановита акторка з великим досвідом та гарним голосом, читанням і співом залишила для присутніх приємне враження, особливо виконанням пісні „Рушничок" музика Майбороди. Партнером Е.Белюцьу читанні поезій був О.Журба, актор - режисер, який творив велику цілість ансамблю — тріо, при музичному супроводі композитора Леоніда Вербицького.

Прикрасою імпрези був виставлений портрет поета Василя Стуса, який намалювала талановита малярка мгр Богданна Палєвич.

Після закінчення мистецької програми Вечора мгр Уляна Мазуркевич, голова Комітету Оборони Національних і Людських Прав України, перевела акцію в обороні В.Стуса.

При каві і солодким присутні щиро дякували членам Управи ЛМКлюбу за приємну і незабутню імпрезу.

Н.Н.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН КОВАЛЬСЬКИЙ, член УНС Відд. 427-го ім. Івана Франка в Ст. Кетерінс, Онт., помер 18-го лютого 1982 року на 83-му році життя. Нар. 1899 року в Кудинівцях, Україна. Членом УНС став у 1960 році. Залишив у смутку дружину Павлину, дочку Анну, брата Мирона, сестру п'ятьох внуків і трьох правнуків. Похорон відбувся 20-го лютого 1982 р. на цвинтарі „Вікторія Лоин Семетері" в Сейнт Кетерінс, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

ДМИТРО ЗАТВАРНИЦЬКИЙ, член УНС Відд. 274-го ім. свв. Петра і Павла в Янгставні, Огайо, помер 20-го лютого 1982 року на 63-му році життя. Нар. 13-го жовтня 1919 року в Україні. Членом УНС став у 1953 році. Залишив у смутку дочки Лесю і Ірену. Похорон відбувся 22-го лютого 1982 року на цвинтарі „Кальварія" в Янгставні, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Гелен Середяк, секр.

КСЕНЯ ГНАТИК, член УНС Відд. 304-го в Баффало, Н.Й., померла 15-го лютого 1982 р. на 78-му році життя. Нар. 26-го грудня 1904 року на Лемківщині, Україна. Членом УНС стала у 1940 році. Залишила в смутку чоловіка Миколу, дочку Марію Ірену і внука Романа. Похорон відбувся 20-го лютого 1982 року на цвинтарі „Мт. Олівет" в Тавн Тонаванда, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Марія І.Гнатик, секр.

ІВАН ГАВРИШКО, член УНС Відд. 325-го Т-ва „Запорозька Січ" в Бруклині, Н.Й., помер 20-го лютого 1982 р. на 73-му році життя. Нар. 1909 року в Зах. Україні. Членом УНС став 1942 року. Залишив у смутку дружину Марію і сина Юрія. Похорон відбувся 23-го лютого 1982 року на цвинтарі Святої Тройці в Бруклині, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Василь Цюпа, секр.

АННА ДАЩИШАК, член УНС Відд. 217-го ім. св. Йосафата в Рачестері, Н.Й., померла 22-го лютого 1982 року на 82-му році життя. Нар. 1899 р. в Новому Самборі, Україна. Членом УНС стала в 1952 р. Залишила в смутку дочку Марію, синів Евгена, Романа і Михайла, 8-ох внуків, правнука. Похорон відбувся 24-го лютого 1982 року на цвинтарі „Святого Гробу" в Рачестері, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Т. Кубарів, секр.

ІВАН ЧЕБІНЯК, член УНС 39-го Відділу „Українська Січ" в Сиракюзах, Н.Й., помер 22-го листопада 1981 року на 78-му році життя. Нар. 1903 року в Ню Джерзі. Членом УНС став у 1948 році. Залишив у смутку дочки, Стефанію Гнатко і Вірджінію Флїт з родинами, численну ближчу і дальшу родину і приятелів. Похорон відбувся 25-листопада 1981 р. на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа

ДМИТРО ІВАСЮК, член УНС Відд. 292 ім. Івана Хрестителя в Дітройті, Міч., помер 22-го грудня 1981 року на 81-му році життя. Нар. 1900-го р. в Снятині, Зах. Україна. Членом УНС став в 1934 році. Залишив у смутку дружину Людвіку, сина Френка, дочку Ольгу і Петрицію і 10-ох внуків. Похорон відбувся на цвинтарі „Мт. Олівет" в Гемтремку, Міч.

Вічна Йому Пам'ять!
Стелля Федик, секр.

ІВАН БАСАЛА, Мол. член УНС Відд. 145-го ім. Св. Марії в Алтуна, Па., помер 4-го лютого 1982 року на 77-му році життя. Нар. 8-го вересня 1904 в Сновшу, Па. Членом УНС став у 1934 році. Залишив у смутку дочку Еліс Фейгерт і сина Юрія. Похорон відбувся 8-го лютого 1982 року на цвинтарі Св. Марії в Клеренс, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

ВАСИЛЬ ГУМЕН, член УНС Відд. 5-го ім. св. Миколая в Асторії, Н.Й., помер 4-го червня 1982 року на 83-му році життя. Нар. 28-го грудня 1898 року в Україні. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Юлію, синів Александра і Едмунда. Похорон відбувся 4-го червня 1982 року на цвинтарі „Кальварія у Вудсайді, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
М.Хоманчук, секр.

АГАФІЯ ОЗИМОК, членка УНС 92-го Відд. ім. Івана Франка в Портленді, Оре., померла 22-го лютого 1982 р. на 102-му році життя. Нар. 1880 р. в селі Іванівка, Україна. Членом УНС стала в 1921 році. Залишила в смутку Еву, Анну, Алберта і Маргарету. Похорон відбувся 24-го лютого 1982 року на цвинтарі Форест Ловн в Лос Анджелесі, Кал.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар.